

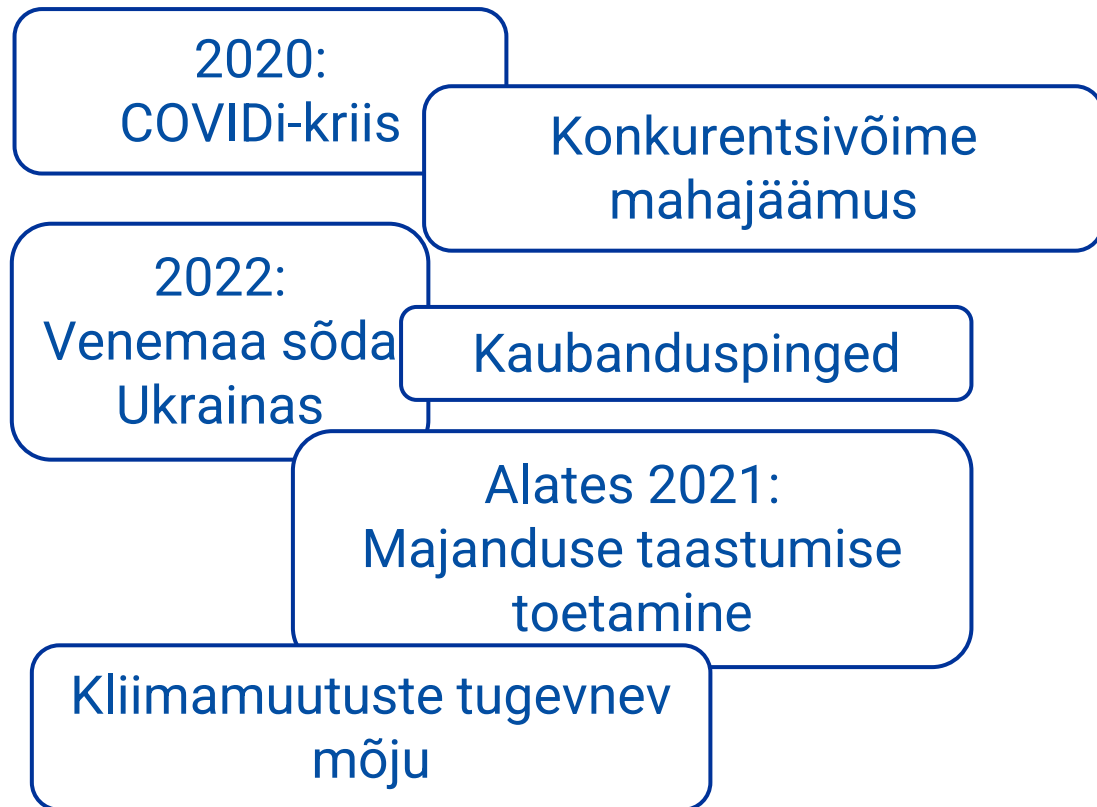
Ettepanek EL pikaajaliseks eelarveks 2028-2034

13 jaanuar 2026

Riin Saluveer
Euroopa Komisjoni Eesti Esindus

2028-2034 eelarve- ettepanekule eelnev kontekst: kriisist kriisi

EL eelarve planeerimine käib 7 aasta kaupa

Eesti liitumine:
2004-2006

2007-2013

2014-2020

2021-2027 –
käimasolev

2028+ eelarve erinev varasemast, sest:

- Keerulised ajad nõuavad keerulisi otsuseid. EL-i eelarve peab ajaga kaasas käima. Vajadus on suurema **paindlikkuse** järgi.
- Muutuvas maailmas peame eelarvet **otstarbekamalt** kasutama ning see peab muutuma kasusaajale **lihtsamaks**.
- Suurenenud vajadused nõuavad ka **tulude poole** ümberkujundamist.
- Kõike seda selleks, et Euroopa oleks paremini kaitstud ja **majandus saaks sisse uue hoo**

2028-2034 EL eelarveettepanek: tugevama Euroopa jaoks

1. **Rohkem paindlikkust** läbi terve eelarve, et tagada võimekus kiiremini reageerida **kriisidele**
2. **Tulemustele suunatud, lihtsamad ja ühtlustatud** EL-i programmid
3. Eelarve fookusseerimine **kohalike vajaduse järgi**, läbi investeeringute ja reformide riigiplaanides
4. Võimas **tõuge EL konkurentsivõimele**, et tagada Euroopa jaoks tarneahelad, soodustada innovatsiooni ning juhtida ülemaailmset võidujooksu puhta tehnoloogia nimel;
5. Tasakaalustatud **EL uute omavahendite** pakett, et tagada väljakutsetele vastavaid tuluallikaid ning vähendada survet riigieelarvetele.

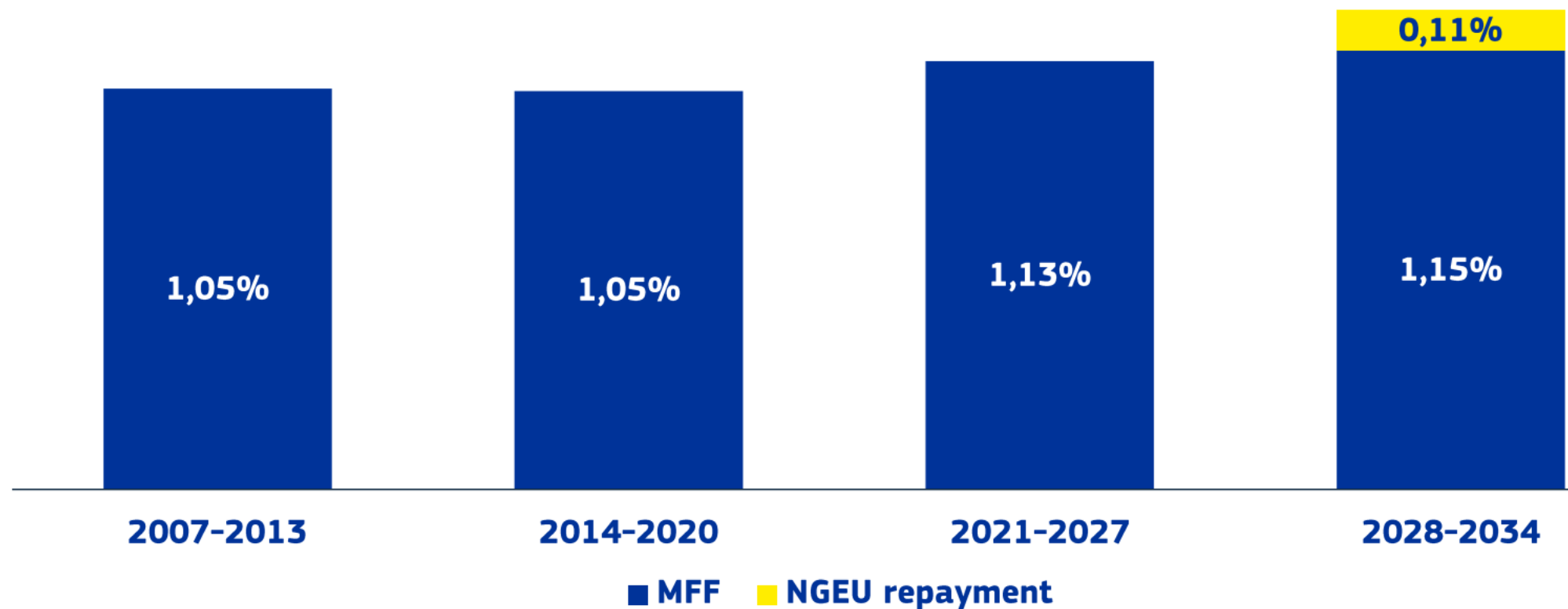

Eelarve 2028-2034: *komisjoni ettepanek*

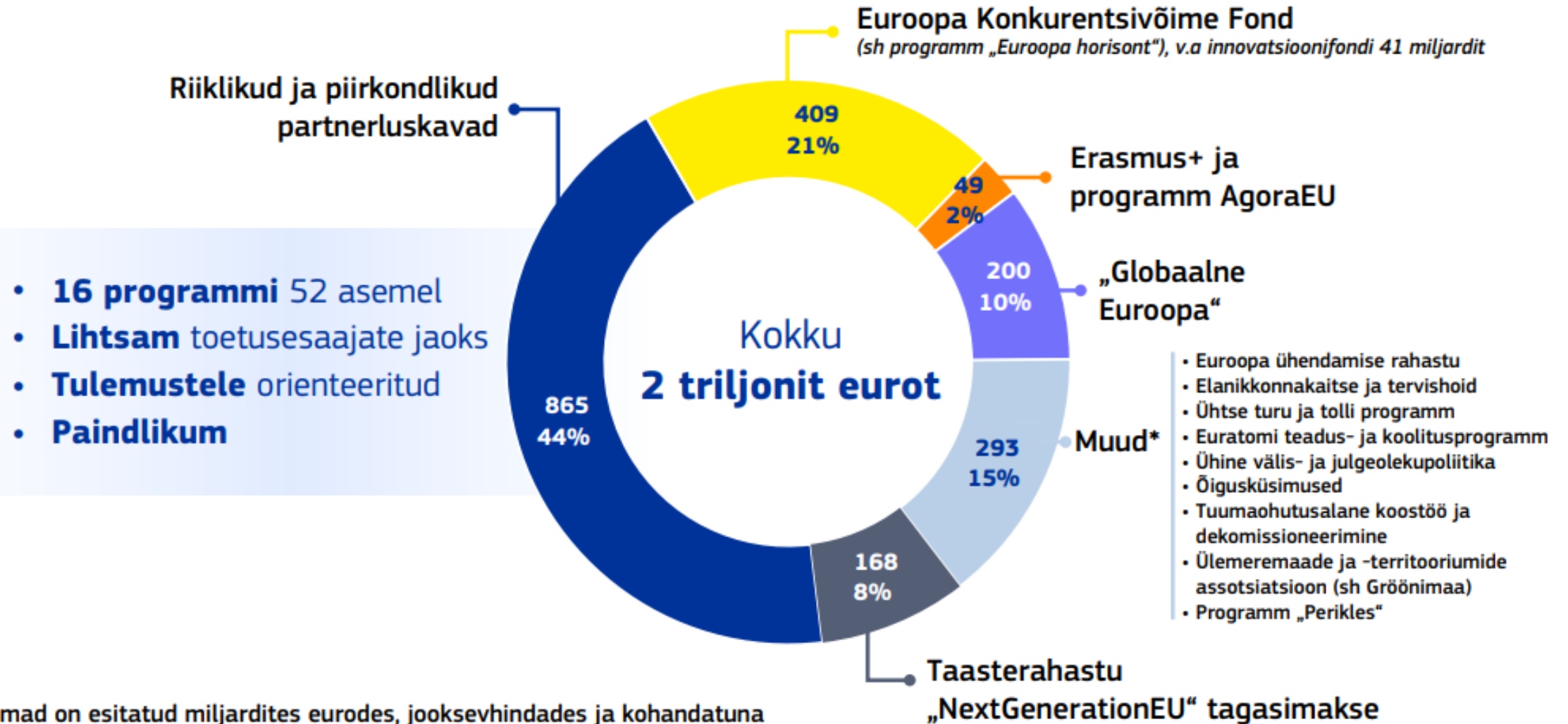
Suurem: 2 triljonit eurot (1,26 % ELi kogurahvatulust)
Nutikam: Tulemustele orienteeritud, toetusesaajate jaoks
lihtsam, paindlikum
Suunatum: Keskendumine Euroopa prioriteetidele

Percentage of GNI of the period concerned

MFF Evolution

Ambitsioonikas eelarve:

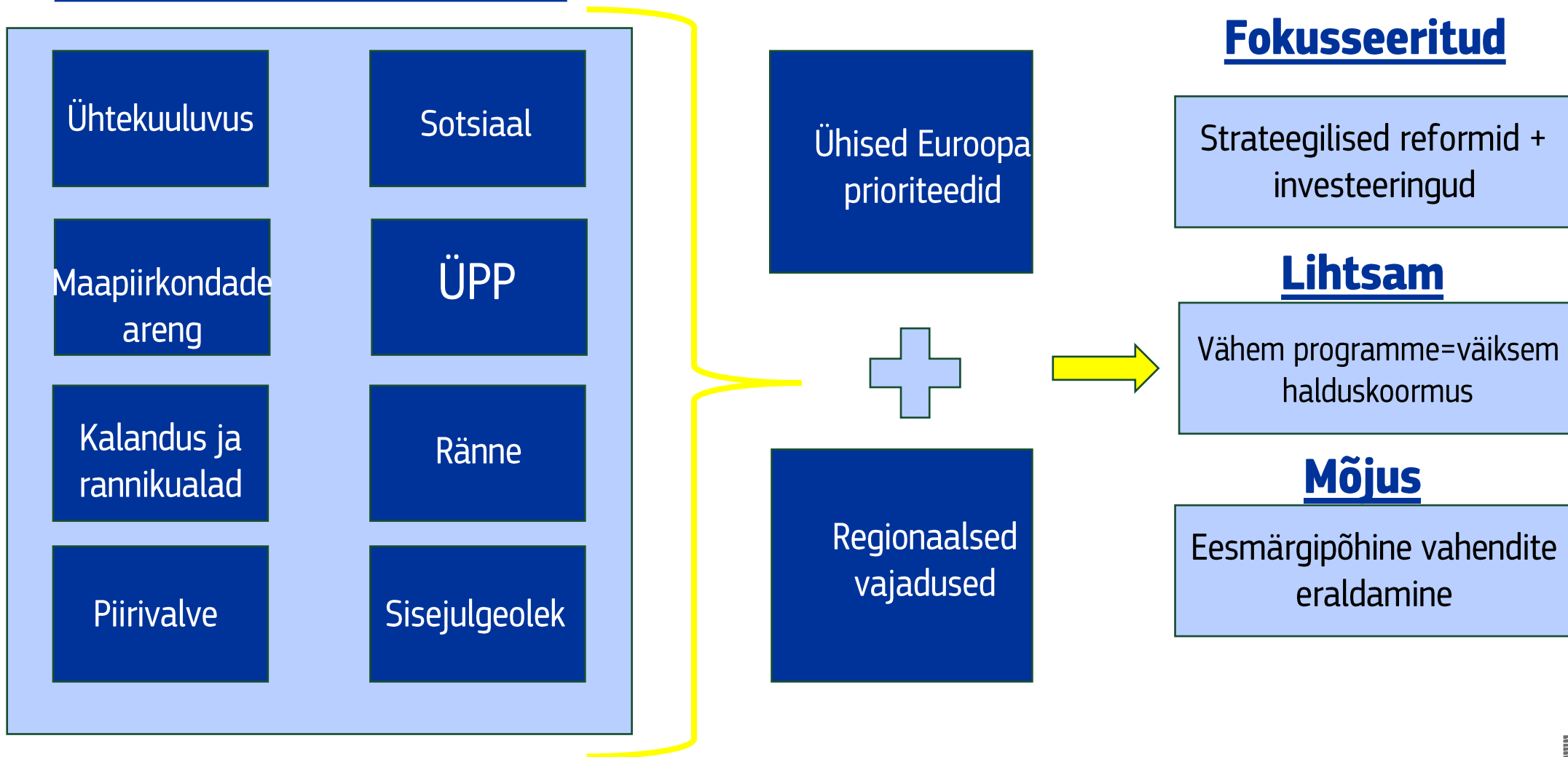

Kõik summad on esitatud miljardites eurodes, jooksevhindades ja kohandatuna 2% deflaatoriga.

* Hõlmab ka haldus- ja detsentraliseeritud asutusi.

I samm: riiklikud ja piirkondlikud kavad (1)

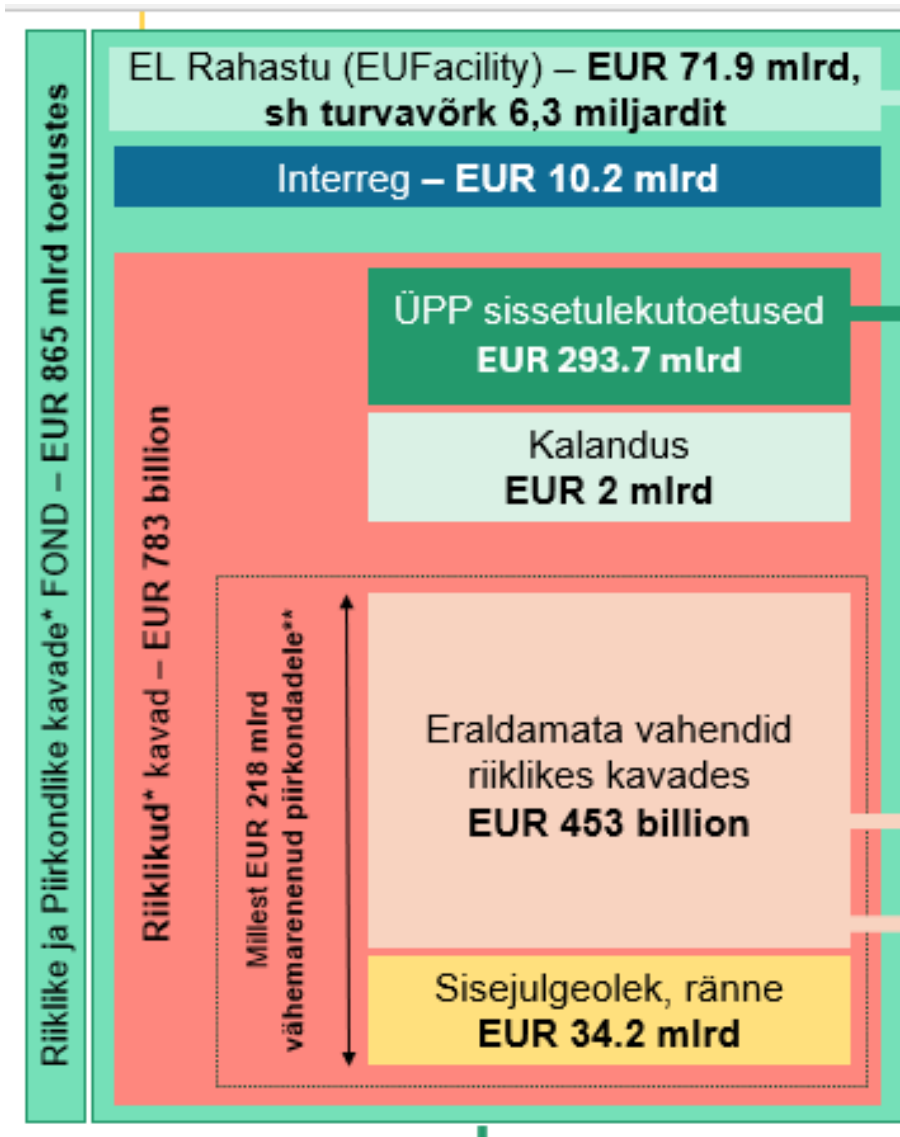
Kombineerib 14 fondi, sh:

I Riiklikud ja piirkondlikud kavad (*Riigiplaan*) (2)

EUR 865 miljardit: investeeringud ja reformid

- Sellest **põllumajandus ja kalandus**: 302 miljardit sissetulekutoetus põllumeestele ja turvavõrk (kahekordne põllumajandusreserv)
- Uus: 10% maaelule (eraldamata vahenditest) ja võimalus lisapaindlikkuseks põllumajandusmeetmete rahastusel
- **218 miljardit**: kõige vaesematele piirkondadele
- **14%** sotsiaalsetele eesmärkidele
- **43%** kliima- ja keskkonnanäesmärkidele

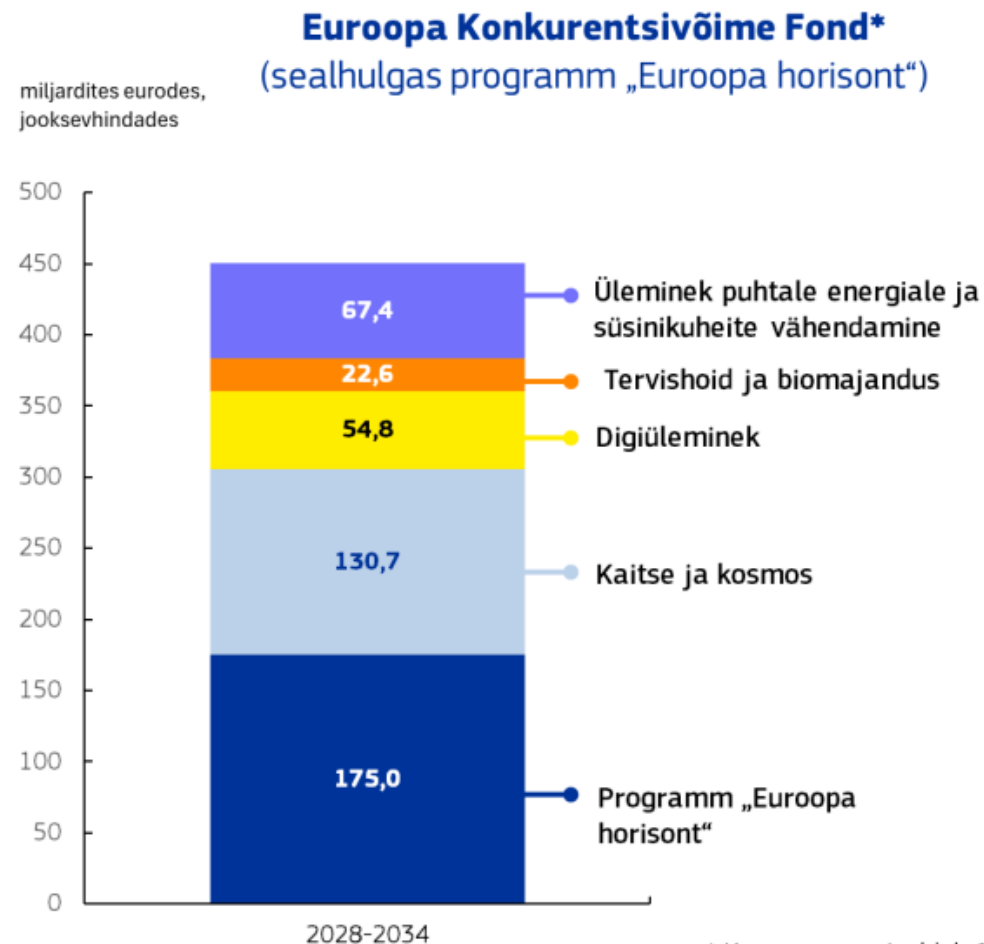
II samm: Euroopa Konkurentsivõime Fond: investeeringud EL-i tasandil

Probleemid: ühisturu tõkked, killustunud kapitaliturud, ebaaus rahvusvaheline konkurents, kõrged energiahinnad, oskuste ja tööjõu nappus, teadusuuringute muutmine toodeteks ning rahastusprobleemid.

409 miljardit EUR:

- üleminek puhtale energiale ja CO2-heite vähendamine;
- digiüleminek;
- **tervishoid, biotehnoloogia, põllumajandus ja biomajandus;**
- kaitse ja kosmos.

Innovatsiooni rahastamine EL-i teadusuuringute programmist „**Euroopa horisont**“

* Kogusumma sisaldab 11 miljardit eurot InvestEU fondi jaoks

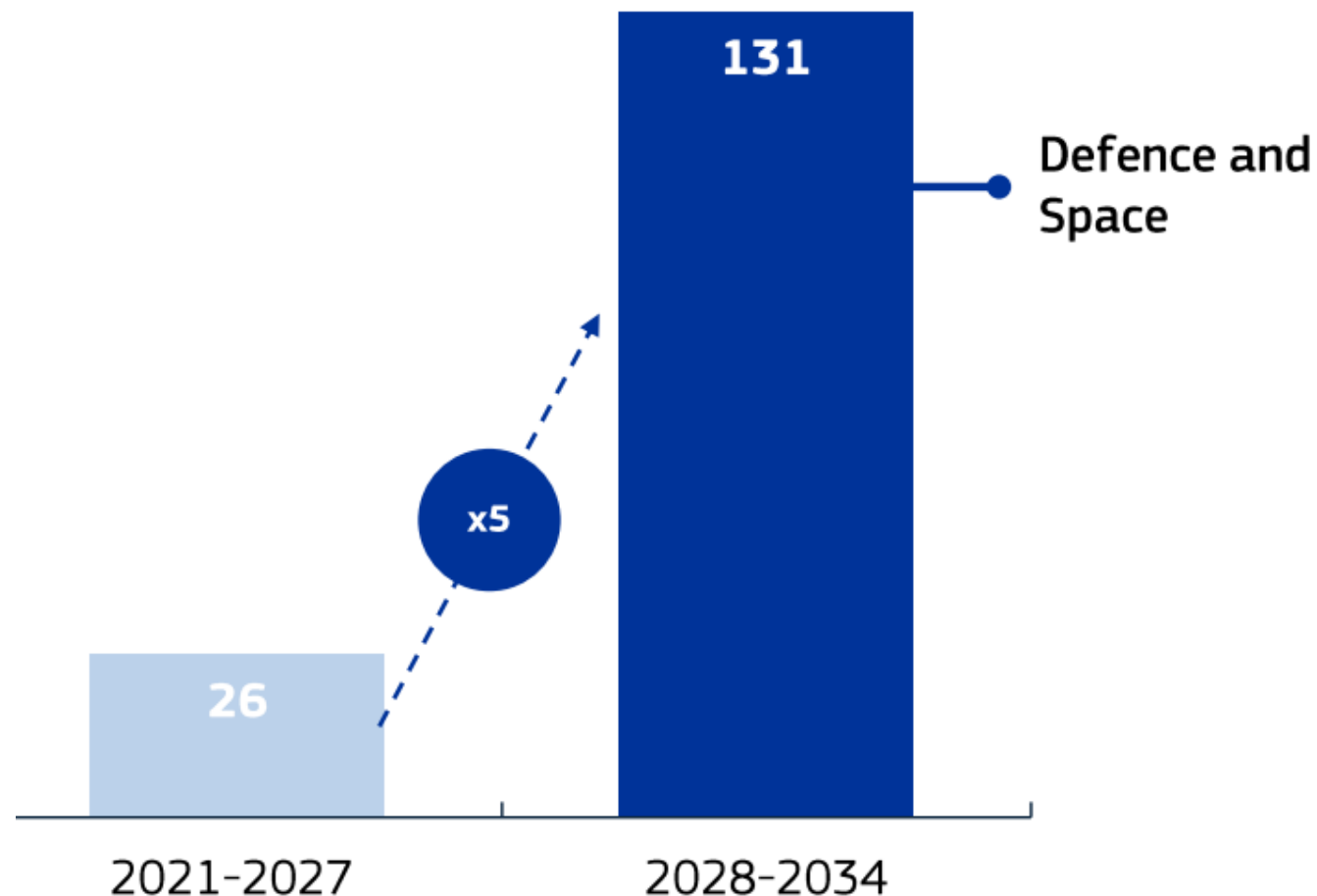
Fookus: kaitse ja julgeolek

Eesmärk tugevdada Euroopa julgeolekusutlikkust ja toetada elutähtsat taristut

131 miljardit eurot kaitse- ja kosmosevaldkonnale

- Konkurentsivõime fondist **x5** korda
- Toetus kogu investeerimisteedkonna jooksul

Oluline edasimineku küberturvalisuse, kaheksa kasutusega taristu ja kaitse valdkonnas

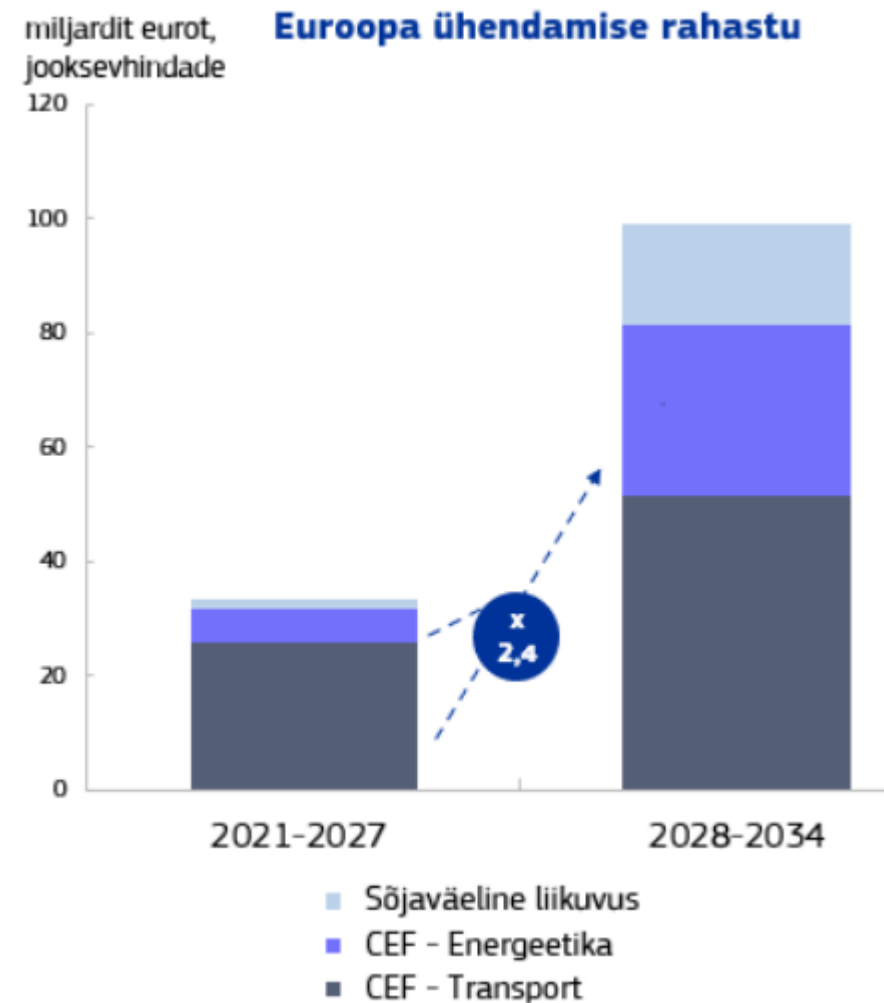

Fookus: Euroopa Ühendamise Rahastu (CEF)

81 miljardit eurot Euroopa ühendamise rahastule:

- **51,5 miljardit transpordile taristule** (**x2** korda)
 - sh 18 **miljardit sõjaväelise liikuvuse jaoks** (**x10** korda)
- **30 miljardit energiataristule** (**x5** korda)

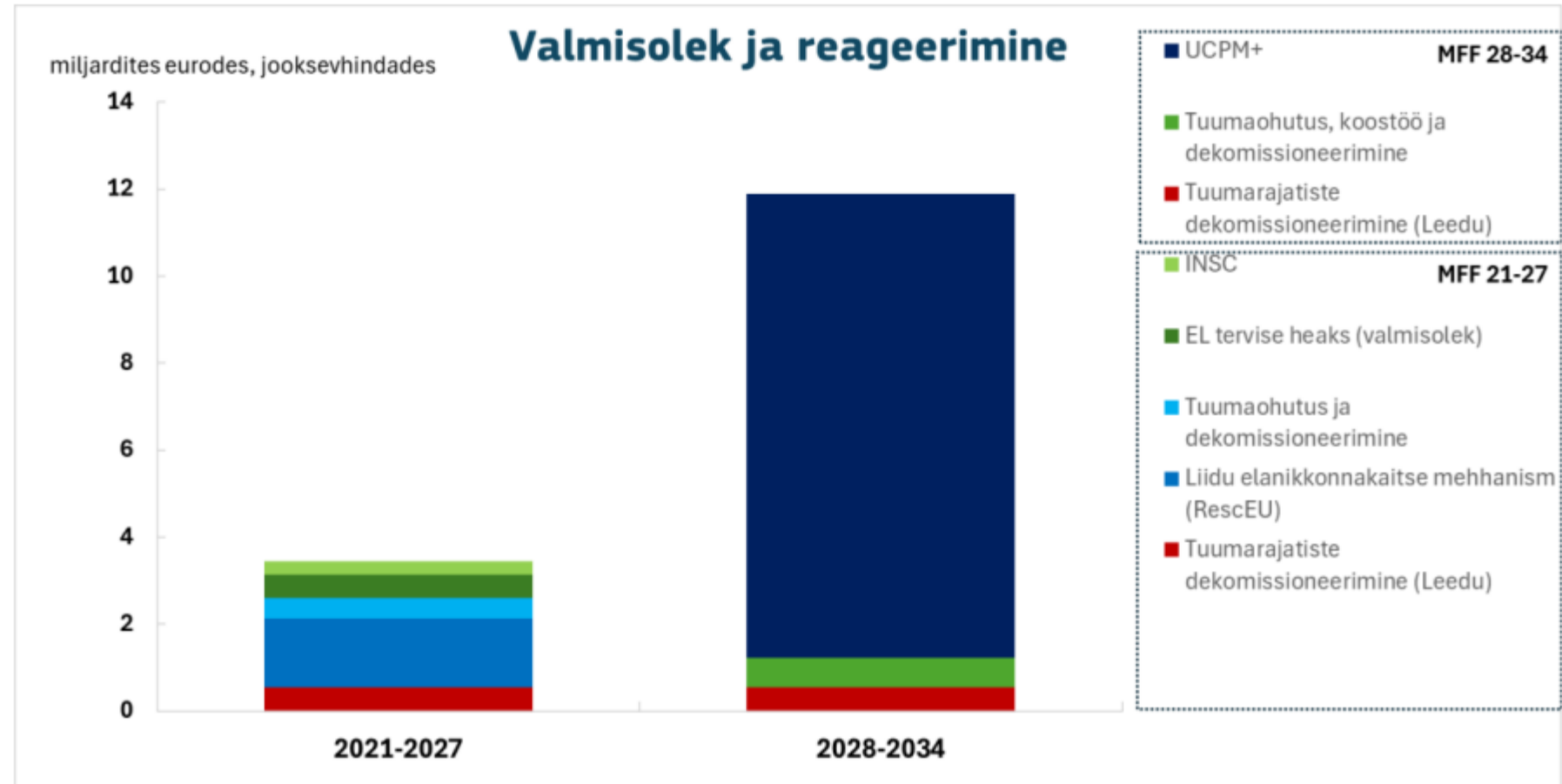
Energia, transpordi ja sõjaväelise liikuvusega seotud **piiriüleste projektide** lõpuleviimine, mis on olulised ELi konkurentsivõime ja julgeoleku parandamiseks ning strateegilise sõltuvuse vähendamiseks

Fookus: parem valmisolek kriisidega toimetulekuks:

10,7 miljardit EUR

Lõimitud valmisoleku põhimõte

Sissetulekute pool: ettepanek uuteks omavahenditeks

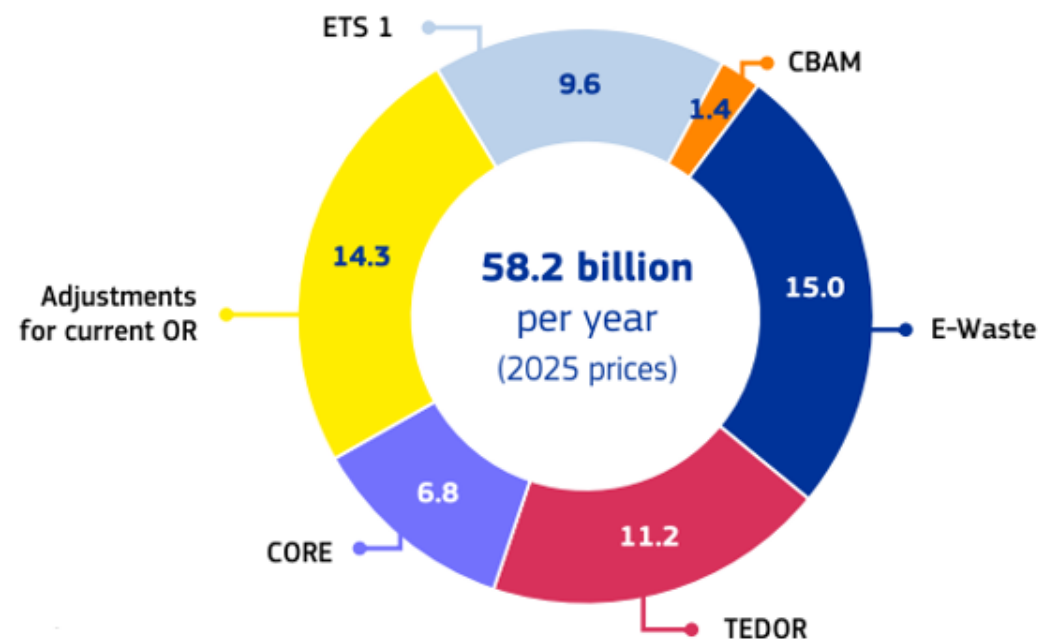
Eesmärk on leevendada survet liikmesriikide eelarvetele.

Käibemaksupõhised ja kogurahvatulul põhinevad omavahendid jäävad püsihindades stabiilseks

Eeldatav tulu 58,5 miljardit eurot

- ELi heitkogustega kauplemise süsteem
- CO2 piirimeede (CBAM)
- Kogumata elektroonikajäätmetel põhinevad omavahendid
- Tubakaaktsiisil põhinevad omavahendid
- Euroopa korporatiivtulu (CORE)

2025 prices, annual average over 2028-2034 - Revenue in EUR billion

Ühine tulemusraamistik tervele eelarvele

Määruse ettepanekus on ette nähtud järgmised lihtsustamismeetmed.

Ühtlustatud horisontaalsed sätted ja põhimõtted

Ühtne lähenemine kliima- ja keskkonnapoliitikale, põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ rakendamisele, sotsiaalpoliitikale ja soolisele võrdõiguslikkusele.

Ühine metoodika ELi eelarvekulude jälgimiseks

Kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise, keskkonna- ja sotsiaalkulutusi seiratakse **ühtsel viisil**.

Ühised tulemusnäitajad

Varasema **enam kui 5000 näitaja** asemel on kasutusel ligikaudu **900 sujundatud väljund- ja mõjunäitajat**, mis on ELi eelarve tasandil summeeritavad.

Üksainus tulemusaruanne

32 erineva programmiomase aruande asemel on võetud kasutusele üksainus iga-aastane haldus- ja tulemusaruanne.

Ühtne portaal

30 erinevat portaali ja veebivaatmikku on koondatud üheks portaaliks, kust võib leida teavet rahastusvõimaluste ja ELi eelarve tulemuslikkuse kohta.

Ühtlustatud hindamised

Vahehindamist asendav eelarve täitmise aruanne.

Tulemusraamistiku näide: kliima- ja keskkonnaeesmärk

Kliima- ja keskkonnaeesmärk vähemalt 35% läbi terve eelarve:

- Eesmärk **kliima- ja keskkonnakulutustele 35% kogu ELi eelarvest**, mis võimaldab kokku mobiliseerida ligikaudu **700 miljardit** eurot seitsme aasta jooksul
 - Riigiplaanist rohkem: **43% investeringutest** ja reformidest toetama kliima- ja keskkonnaeesmärk

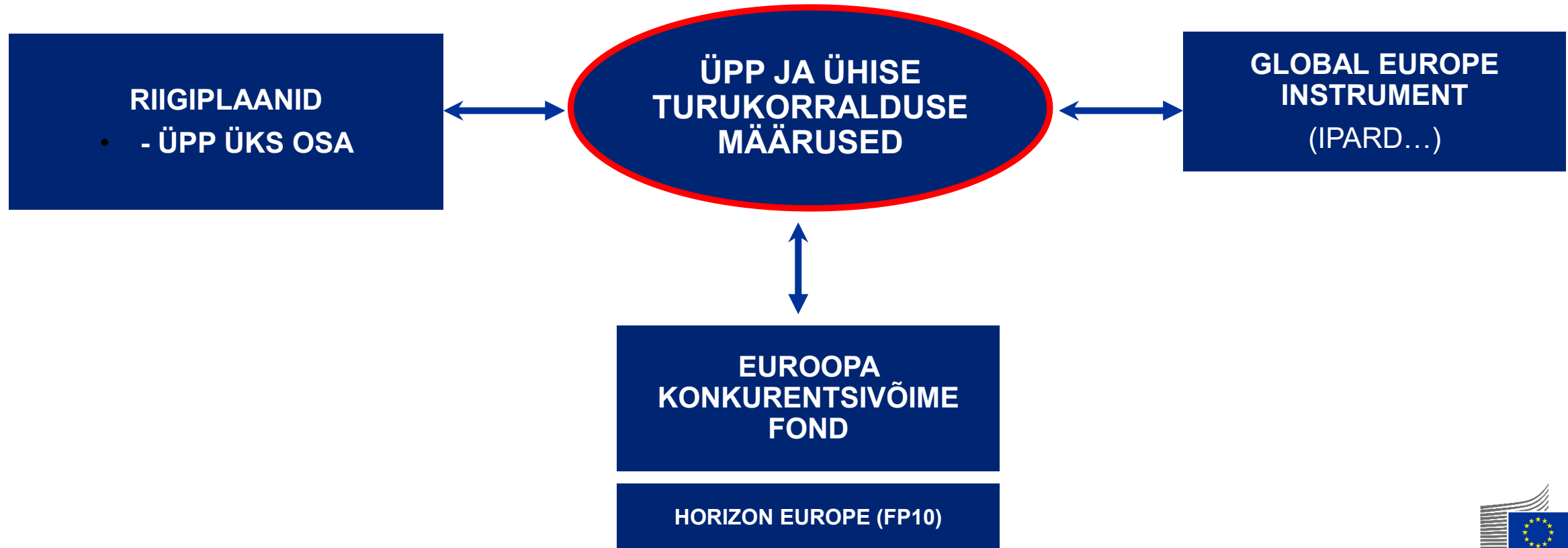
Integreeritud lähenemine kõigile rohe-eesmärkidele:

- **Jälgitakse läbi eelarve toetust kuuele kliima/keskkonna-eesmärgile:** kliimamuutuste leevendamine, kliimamuutustega kohanemine ja vastupidavus, bioloogiline mitmekesisus, vee- ja mere-eesmärgid, reostuse ennetamine, ringmajandus
- **Seni arvestamata rohe-eesmärkide (nt ringmajandus, vesi, reostus) toetamise** võimaldamine
- Samaaegsete keskkonnaeeliste parem kirjeldamine, näiteks kliimamuutustega kohanemise lahendused suurendavad bioloogilist mitmekesisust, puhta transpordi ja taastuvenergia projektid aitavad kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja õhukvaliteedi parandamisele.

ÜPP uues pikaajalises eelarves (1)

TULEMUSRAAMISTIKU MÄÄRUS

ÜPP pikaajalises eelarves 2028–2034 (2)

- EL eelarves 2028–2034 on **ÜPP integreeritud riiklikesse ja piirkondlikesse kavadesse.**
- Selle maht on **865 miljardit eurot**
 - Millest **vähemalt 293,7 miljardit eurot** ette nähtud konkreetset ja eranditult ÜPP sissetulekutoetustega seotud sekkumisteks ([eraldatud vahendid](#)).
 - **453 miljardit eurot** ei ole ette nähtud konkreetsete poliitikavaldkondade või eesmärkide jaoks ([eraldamata](#)). Liikmesriigid eraldavad need eraldamata summad vastavalt oma prioriteetidele, **sealhulgas maaelu ja põllumajanduse arenguks**
- **Veel 6,3 miljardit eurot** riikliku reformikava fondist on reserveeritud **ühtsele turvavõrgule ehk põllumajandusreservile.**
- Kokku on eraldatud (kõrvamärgistatud) vahendid põllumajandussektorile 293,7 miljardit eurot + 6,3 miljardit eurot = **miinimum 300 miljardit eurot**

Sünergiad riigiplaani kaudu: laiemad võimalused põllumajanduse ja maapiirkondade heaks

- Lisaks sissetulekutoetusele võivad põllumajandustootjad ja maapiirkonnad saada kasu investeeringutest nt **teenustesse, taristusse, ettevõtlusmeetmetesse, biomajandusse, innovatsiooni, oskustesse, elurikkusesse ja kaitseprogrammidesse, energia- ja kliimaalgatustesse.**
- Integreeritud **maapiirkondade** strateegiad võiksid saada kasu laiematest vahenditest riiklikes kavades.
- Toetus **reformidele**, millest saab kasu põllumajandussektor, et suurendada ÜPP sekkumiste mõju, ilma et see mõjutaks põllumajandustoetusi
- Näiteks võiks tulevikus paremini ja integreeritumalt rahastada järgnevaid
Toetused oskuste arendamiseks maapiirkonnas

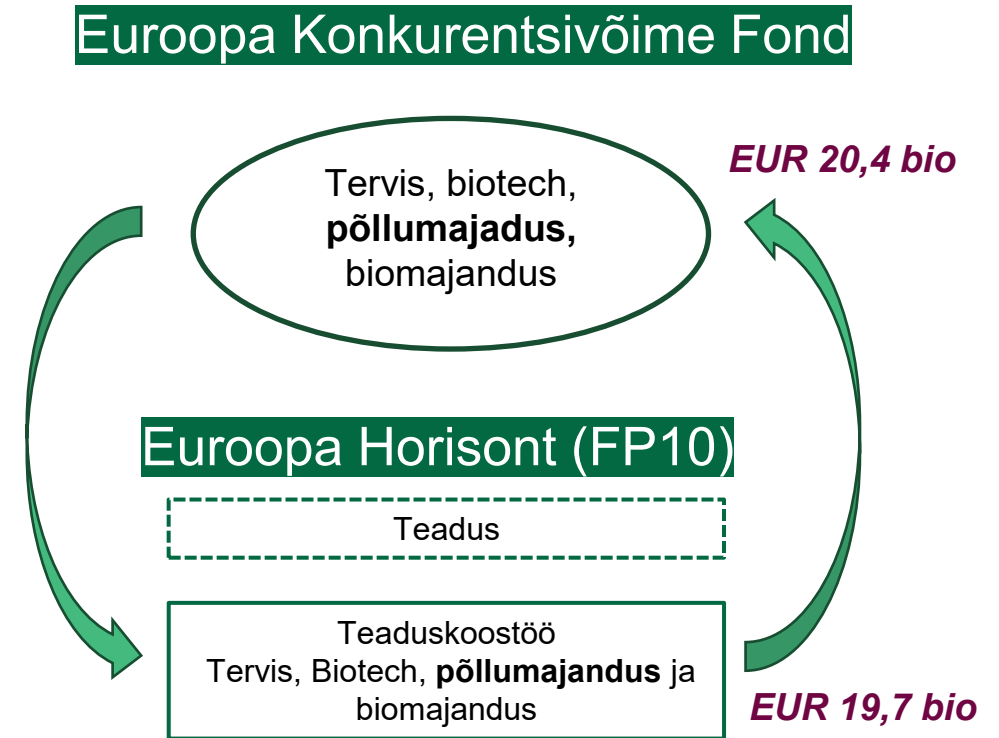
Taastuvenergia (nt biogaas)

Investeeringud veesüsteemidesse

Sünergiad konkurentsivõime ja innovatsioonitoetuste kaudu

- ÜPP toetab jätkuvalt **investeeringuid**, oluline tähelepanu finantsinstrumentidele, et rahastusvõimalusi suurendada
- Lisavõimalused põllumajandustootjatele **Euroopa Konkurentsivõime Fondi ja „Euroopa horisont“ programmi** raames:
 - ✓ Põllumajandusest ja metsandusest pärit bioressursipõhiste materjalide ning biomajanduse edendamine.
 - ✓ VKEde, sealhulgas idufirmade, kasvufirmade ja innovaatorite parem juurdepääs rahastamisele toetusele.

Ajakava: 2 aastat läbirääkimisi

16. juuli 2025 tuli esimene ettepanek
Komisjoni poolt välja

Protsess keeruline, muudatusi tuleb kindlasti.

Palju osapooli: liikmesriigid, Euroopa
Parlament, avalikkus, sidusrühmad

1. jaanuar 2028 – peab seadusandlik
protsess lõppenud olema

Paralleelselt käimas riigisisene planeerimine,
sealhulgas Riigiplaani tegemine.

AITÄH!

